

23.04.2012

Kj/13

§ 396

V Kj / Vt Kimmo Helistön aloite liikkuvan väestön asumisolosuhteiden parantamisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Kimmo Helistön aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Kimmo Helistön aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Kimmo Helistö esittää aloitteessaan, että kaupunki toimii Euroopan neuvoston rasismien ja suvaitsevaisuuden vastaisen komission (ECRI) yleisen suosituksen numero 13 mukaisesti ja pyrkii omaltaan osaltaan järjestämään liikkuvalla väestölle sopivia leiriytymisalueita.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Euroopan neuvoston ECRI:n peruskirjan 12 artiklan mukaan yleiset poliittiset suositukset on osoitettu jäsenvaltioiden hallituksille. Suosituksista ei aiheudu niiden vastaanottajille oikeuksia eikä velvollisuuksia. Vaikka suosituksilla ei olekaan velvoittavaa vaikutusta, ne on kuitenkin tarkoitettu ohjaamaan jäsenvaltioiden toimintaa. Toiminnan on kuitenkin tapahduttava sovellettavan lainsäädännön asettamissa rajoissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungin alue on kokonaan kaavoitettua aluetta ja leiriytyminen on sallittu ainoastaan kaavaan

merkityllä alueella. Tilapäiseen leiriytymiseen tarvitaan aina maanomistajan lupa. Yleinen leiriytymismahdollisuus Helsingin kaupungissa on järjestetty Rastilan leirintäalueelle, joka täyttää ulkoilulain edellytykset. Rastilan leirintäaluetta on pidettävä myös ECRI:n suositusten mukaisena leiriytymiseen sopivana paikkana. Helsingin kaupungin on katsottava noudattaneen myös neuvottelua koskevaa suositusta, kun kaupungin alueella oleskelevaa liikkuvaa väestöä on kehoitettu siirtymään asianmukaiselle ja turvalliselle leiriytymisalueelle.

Kaupunginjohtajan 14.4.2010 asettama työryhmä on Linjauksia kerjäläisongelman käsittelemiseksi Helsingissä -raportissaan selvittänyt, mitkä ovat edellytykset erillisen leirintäalueen perustamiselle Helsinkiin. Erillisen leirintäalueen perustaminen tiettyä kansanryhmää varten ei ole tasapuolisen kohtelun näkökulmasta tarkoituksenmukaista eikä myöskään kestävä ratkaisu ongelmaan. Kokemukset virallisten leirien perustamisesta muualla Euroopassa on osoittanut, että nämä päinvastoin synnyttävät uusia ongelmia, mm. laittomien leirien syntyminen virallisten leirien ympäristöön. Luvallisten leirien perustaminen on näin ollen syventänyt ja vaikeuttanut ongelman ratkaisemista sekä lisännyt samalla romanien syrjäytymistä ja edesauttanut slummien muodostumista. Sosiaalilautakunta on käsitellyt työryhmän linjaukset 17.5.2011 ja todennut mm, että erillisen leirintäalueen perustaminen ei ole ihmisoikeuksien kannalta myöskään kestävä ratkaisu.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkialueella leiriytyminen tulee edelleenkin sallia ainoastaan siihen varatuilla ja suunnitelluilla alueilla. Talviaikaan näille alueille voidaan majoittua vain alueen tarjoamiin rakennuksiin tai talvikäyttöön soveltuviin asuntoautoihin tai -vaunuihin. Välttämättömäksi osoittautuva hätämajoitus on syytä ja inhimillistä ohjata riittävän hyvin varustettuihin huonetiloihin.

Kaupunginhallitus katsoo, ettei liikkuvan väestön asumisolosuhteiden parantamista ei ole tarkoituksenmukaista ratkaista järjestämällä erillisiä leiriytymisalueita.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

23.04.2012

Kj/13

1

Vt Kimmo Helistön aloite

Päätöshistoria

Rahoitusjohtaja 23.3.2012

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Talous- ja suunnittelukeskus viittaa Linjauksia kerjäläisongelman käsittelemiseksi Helsingissä työryhmän raporttiin, jossa todetaan mm. seuraavaa:

Helsingin kaupungin alue on kokonaan kaavoitettua aluetta ja leirytyminen on sallittu ainoastaan kaavaan merkityllä alueella. Tilapäiseen leirytykseen tarvitaan aina maanomistajan lupa. Lähtökohtana on, että Helsingissä ja Suomessa oleskelevalla tulee tullessaan olla riittävät varat elämiseen, myös majoitukseen. Työryhmä on selvittänyt mitkä ovat edellytykset erillisen leirintäalueen perustamiselle Helsinkiin. Yhteenvetona voidaan todeta, että erillisen leirintäalueen perustaminen tiettyä kansanryhmää varten ei ole tasapuolisen kohtelun näkökulmasta tarkoituksenmukaista eikä myöskään kestävä ratkaisu ongelmaan. Kokemukset virallisten leirien perustamisesta muualla Euroopassa on osoittanut, että nämä päinvastoin synnyttävät uusia ongelmia, mm. laittomien leirien syntymisen virallisten leirien ympäristöön. Luvallisten leirien perustaminen on näin ollen syventänyt ja vaikeuttanut ongelman ratkaisemista sekä lisännyt samalla romanien syrjäytymistä ja edesauttanut slummien muodostumista. Ympäristönäkökulmasta, mm. riittävän jätehuollon järjestäminen tällaisella leirintäalueella olisi edelleen ongelmallista. Lastensuojelullisesta näkökulmasta virallisen leirin perustaminen olisi edelleen ongelmallista, sillä se ei poista sitä tosiasiaa, että lapset ovat Suomen lastensuojelulain näkökulmasta edelleen heille soveltumattomassa kasvuympäristössä. Lasten perusoikeuksiin kuuluu myös oikeus koulunkäyntiin ja näin ollen meillä on velvollisuus kannustaa perheitä palaamaan kotimaahansa eikä päinvastoin luoda olosuhteita, jotka kannustavat jäämään.

Lisätiedot

Viljakainen Juha, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 06.03.2012 § 66

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Sosiaalilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan sisältöisen lausunnon:

Sosiaalilautakunta toteaa aluksi, että pian Euroopan Unionin laajentumisen jälkeen vuonna 2007 liikkuvien romanien kysymys nousi esille Euroopan laajuusena ilmiönä ja myös Helsingissä. Suurin osa Suomessa tavatuista ulkomaalaisista romaneista on EU-kansalaisia. Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan kyseessä on jo nyt pysyväksi muodostunut ilmiö, johon ratkaisut on ensisijaisesti tehtävä jäsenmaissa ja EU-tasolla jäsenvaltioiden yhteisenä tehtävänä.

Romanien heikko asema on myös Euroopan laajuinen vakava ihmisoikeusongelma ja yksi keskeisimmistä haasteista vähemmistöjen aseman ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Romanien osallisuutta ja yhdenvertaisuutta lisäävien toimien lisäksi tarvitaan näin ollen jäsenmaiden vahvaa poliittista tahtoa ongelmien ratkaisemiseksi. Samalla sosiaalilautakunta haluaa korostaa, että Suomella on valtiona velvollisuus suojella kaikkien maassa oleskelevien ihmisten ihmisoikeuksia heidän Suomessa oleskelunsa ajan.

Romanikysymykseen on Helsingissä etsitty ratkaisumalleja laajalla viranomaisyhteistyöllä jo loppuvuodesta 2007. Helsingin kaupunki on pyrkinyt ratkaisemaan vakavaa ihmisoikeusongelmaa yhteistyössä Suomen valtion eri viranomaisten, EU:n, Romanian valtion, muiden suomalaisten kaupunkien ja pohjoismaiden pääkaupunkien kanssa. Kaupunki on huolehtinut Suomen perustuslain takaamasta oikeudesta ihmisarvoisen elämän edellyttämään turvaan järjestämällä mm. hätämajoitusta, lastensuojelun tukitoimia, kiireellisiä terveydenhoitopalveluja ja toimeentulotukea erillisen yksilöharkinnan perusteella.

Todettakoon, että kaupunginjohtaja asetti (14.4.2010) eri kaupungin virastojen edustajista työryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä esityksensä kaupungin yhteisistä linjauksista kerjäläisongelman käsittelemiseksi sekä liikkuvaan väestöön liittyvien lieveilmiöiden vähentämiseksi ja ennaltaehkäisyksi Helsingissä.

Sosiaalilautakunta on käsitellyt työryhmän linjaukset 17.5.2011 ja todennut mm, että erillisen leirintäalueen perustaminen ei ole ihmisoikeuksien kannalta myöskään kestävä ratkaisu. Kokemukset virallisten leirien perustamisesta ovat olleet muualla Euroopassa huonoja ja ovat aiheuttaneet mm. laittomien leirien syntymistä virallisten leirien lähetyvillä. Lastensuojelullisesta näkökulmasta leirien perustaminen on erittäin ongelmallista. Leirejä ei voi katsoa lapsille soveltuviksi kasvuympäristöiksi suomalaisessa hyvinvointivaltiossa. Näin ollen aloitteessa esitettyjen leiriytymisalueiden perustaminen tulisi sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan vaikeuttamaan ongelman

23.04.2012

Kj/13

rakenteellista ratkaisemista ja edistäisi leimaavien slummien syntymistä.

21.02.2012 Pöydälle

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Jarmo Räihä, johtava asiantuntija, puhelin: 310 58385
jarmo.raiha(a)hel.fi

Kaupunginlakimies 16.2.2012

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Vt Kimmo Helistö ja kahdeksan muuta kaupunginvaltuutettua ovat aloitteessaan todenneet, että Suomi on ratifioinut Euroopan neuvoston rasismin ja [suvaitsemattomuuden] vastaisen komission (ECRI) yleisen poliittisen suosituksen numero 13 romanivastaisuuden ja romanien syrjinnän torjumiseksi. Lisäksi he ovat esittäneet, että kaupunki toimisi kyseisen suosituksen mukaisesti ja pyrkisi omalta osaltaan järjestämään liikkuvalla väestölle sopivia leirytymisalueita.

Hallintokeskuksen oikeuspalvelut esittää aloitetta koskevana lausuntonaan seuraavaa.

Suosituksat Euroopan neuvoston järjestelmässä

ECRI:n peruskirjan 12 artiklan mukaan yleiset poliittiset suositukset on osoitettu jäsenvaltioiden hallituksille. Suosituksista ei aiheudu niiden vastaanottajille oikeuksia eikä velvollisuuksia.

Ratifiointilla tarkoitetaan Suomessa menettelyä, jolla kansainväliset sopimukset vahvistetaan maassamme voimassaoleviksi. Suositukseen ei Euroopan neuvoston järjestelmässä normaalisti liity ratifiointimenettelyä. Myöskään ECRI:n peruskirjaan ei ole sisällytetty määräystä ECRI:n antamien poliittisten suositusten ratifiointista. Oikeuspalveluiden käytettävissä olevien tietolähteiden perusteella ei voida vahvistaa, että Suomi olisi ratifioinut edellä tarkoitetun suosituksen.

Suomen lainsäädäntö

Vaikka suosituksilla ei olekaan velvoittavaa vaikutusta, ne on kuitenkin tarkoitettu ohjaamaan jäsenvaltioiden toimintaa. Toiminnan on kuitenkin tapahduttava sovellettavan lainsäädännön asettamissa rajoissa.

Leirintäalueiden vähimmäisvaatimuksia on säännelty mm. ulkoilulaissa (1343/1994). Lain 3 luvun 19 §:n mukaan:

”Leirintäalue on sijoitettava ja rakennettava ja sitä on hoidettava niin, ettei sen käyttö:

- 1) aiheuta haittaa tai vaaraa terveydelle;
- 2) vahingoita luontoa;
- 3) aiheuta ympäristön pilaantumista tai roskaantumista;
- 4) vähennä merkittävästi ympäristön viihtyisyyttä;
- 5) vaaranna liikenneturvallisuutta; eikä
- 6) loukkaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla yleistä etua.

Leirintäalue on sijoitettava siten, ettei se vaikeuta rakennuslaissa tarkoitettujen kaavojen toteuttamista.

Leirintäalueella on lisäksi noudatettava, mitä palo- ja henkilöturvallisuudesta sekä terveydellisten haittojen ehkäisemisestä erikseen säädetään ja määrätään.”

Edelleen lain 4 luvun 30 §:ssä säädetään:

”Joka hoitaa leirintäaluetta tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti, on tuomittava leirintäaluetta koskevien säännösten rikkomisesta sakkoon, jollei muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta.

Samalla tavoin on tuomittava se, joka pitää tilapäistä leirintäaluetta vastoin viranomaisen kieltoa.”

Aloitteessa mainitut toimenpiteet

Aloitteeseen on sisällytetty joitakin ECRI:n poliittisen suosituksen nro 13 kohdista:

- varmistetaan, että liikkuvalla väestölle on riittävästi sopivia leiriytymisalueita pysyvää oleskelua tai kauttakulkua varten tarkoitukseen sopivalla ja asianmukaisesti varustetuilla paikoilla.
- kannustetaan kaikkia paikallisia toimijoita ja liikkuvaa väestöä neuvottelemaan yhdessä liikkuvalla väestölle tarkoitettujen leiriytymisalueiden sijainnista.

Yleinen leiriytymismahdollisuus Helsingin kaupungissa on järjestetty Rastilan leirintäalueelle, joka täyttää ulkoilulain edellytykset. Rastilan leirintäaluetta on pidettävä myös ECRI:n suosituksen mukaisena leiriytymiseen sopivana paikkana.

Helsingin kaupungin on katsottava noudattaneen myös neuvottelua koskevaa suositusta, kun kaupungin alueella oleskelevaa liikkuvaa väestöä on kehoitettu siirtymään asianmukaiselle ja turvalliselle leiriytymisalueelle. Siltä osin kuin Helsingin kaupungin alueella olevien leiriytymispaikkojen määrä ei riitä, neuvottelua koskevan suosituksen

noudattaminen tarkoittaa myös sitä, että liikkuvan väestön sekä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa tulisi neuvotella näiden alueella olevien asianmukaisten leirintäalueiden käyttämisestä.

Mahdollisen lisäleiriytymisalueen järjestäminen

Mikäli Helsingin kaupunki päättää järjestää lisäleiriytymisalueita, tulee niiden täyttää ulkoilulaissa säädetyt edellytykset. Laissa ei ole tarkkoja vähimmäisedellytyksiä, mutta esimerkiksi leirintäalueyhdistyksen tasoluokituksen alimman tasoluokan voitaneen katsoa täyttävän ulkoilulain mukaiset edellytykset.

Sellaisen väliaikaisen leiriytymisalueen järjestäminen, joka ei täytä ulkoilulaissa säädetyjä edellytyksiä, saattaa johtaa leiriytymisalueen ylläpitäjän rikosvastuuseen leirintäaluetta koskevien säännösten rikkomisesta. Vastoin laissa säädetyjä edellytyksiä olevan leiriytymisalueen ylläpitäjä saattaa olla myös vastuussa leiriytymisalueella aiheutuneiden mahdollisten esine- ja henkilövahinkojen korvaamisesta. Tämän vastuuriskin määrällinen arviointi on kuitenkin vaikeaa.

Joka tapauksessa on katsottava, että lisäleiriytymisalueen rakentaminen Helsinkiin edellyttäisi joko kaavamutosta tai vähintään poikkeamista voimassa olevasta kaavasta; tällaisten päätösten käsittely valitusmenettelyineen kestää yleensä varsin pitkään. Lisäleiriytymisalueen järjestämistä ei siksi voida pitää erityisen nopeana keinona ECRl:n suosituksen noudattamiseksi.

Lisätiedot

Ravanti Mikko, kaupunginasiainjohtaja, puhelin: 310 36559
mikko.ravanti(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 09.02.2012 § 76

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Kimmo Helistön ja kahdeksan muun valtuutetun otsikossa mainitusta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Itä-Euroopan maiden liittyttyä Euroopan unioniin on erityisesti romaniväestön edustajia tullut muiden EU-maiden suurkaupunkeihin kerjäämään. Näin myös Helsinkiin. Romanian asema itäisissä EU-maissa on hyvin vaikea työttömyyden, huonon koulutuksen, heikkojen asumisolojen sekä syrjinnän takia. Näihin epäkohtiin ja puutteisiin on puututtava ensisijassa tämän väestön kotimaissa, ja asiaan tarvitaan

23.04.2012

Kj/13

EU:n voimakkaita tuki- ja painostustoimia, jotta kerjäläisongelmien kaltaisia sivuvaikutuksia voitaisiin vähentää.

EU:n kansalaisilla on oikeus liikkua EU-alueella ja oleskella toisessa EU-maassa kolme kuukautta ilman, että rekisteröityy oleskelukuntansa asukkaaksi. Toisen maan kansalaisille turvataan EU-direktiivien mukaan tasavertainen kohtelu. Helsingissä ensisijassa sosiaalivirasto vastaa myös muiden EU-maiden kansalaisten tarvitsemasta ensisijaisesta avusta ja tuesta mm. järjestämällä lyhytaikaista hätmajoitusta erityisesti alaikäisille ja naisille.

Romanikerjäläisten ja muun vastaavan liikkuvan väestön ongelmia ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista pyrkiä ratkaisemaan järjestämällä näille alueita tilapäistä asumista varten. Tästä on varsin huonoja kokemuksia muista maista ja oikeastaan myös kotimaisten asunnottomien osalta. Näin on muualla syntynyt slummeja, jotka ovat vaarallisia niiden asukkaille sekä ympäristölle. Näillä alueilla toimeentuloa on jouduttu hankkimaan työmahdollisuuksien puutteen takia kerjäämisen ohella usein rikosten avulla, ja näissä maissa ammattimainen rikollisuus on hyödyntänyt tätä turvatonta väestöä. Tällainen ratkaisu olisi Suomen oloissa kestävä, eikä tällaista kehitystä tule muutoinkaan tukea. Tilapäiseenkin rakentamiseen tarvitaan maaomistajien ja rakennusviranomaisten luvat ja rakentamisessa tulee noudattaa lähes samoja normeja kuin pysyvässä asumisessa. Ei voitane kuvitella, että liikkuvalla köyhällä väestöllä olisi mahdollisuuksia tällaiseen melko kalliiseen rakentamiseen. Kysymykseen voinee tulla vain tilapäinen leiriytyminen.

Kaupunkialueella leiriytyminen tulee edelleenkin sallia ainoastaan siihen varatuilla alueilla, jotka on varustettu riittävillä ja turvallisilla saniteetti- ym. palveluilla ja valvonnalla. Talviaikaan näille alueille voidaan majoittua vain alueen tarjoamiin rakennuksiin tai talvikäyttöön soveltuviin asuntoautoihin tai -vaunuihin.

Välttämättömäksi osoittautuva hätmajoitus on syytä ja inhimillistä ohjata riittävän hyvin varustettuihin huonetiloihin eikä avotaivaan alle asukkaiden itsensä rakentamiin, kuljettamiin tai hankkimiin puutteellisiin suojiin.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Tuomas Kivelä, tonttiasiamies, puhelin: 310 36455
tuomas.kivela(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 31.01.2012 § 31

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

23.04.2012

Kj/13

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Liikkuvan väestön liikkuminen ja oleskelu on monitahoinen haaste. Leiriytymisalueiden kuten leirintäalueiden toiminnan kehittäminen ei ole kaupunkisuunnitteluviraston tehtävä. Mikäli leirintäalueiden aluevarausten tarve todetaan kasvavaksi eikä nykyisten alueiden kapasiteetti riitä voidaan niin haluttaessa etsiä maankäytön ja kaupunkirakenteen näkökulmasta edellytyksiä vanhojen alueiden laajentamiseksi tai sopivia sijainteja uusille leirintäalueille.

On kuitenkin huomattava, että tiivistyvässä kaupunkirakenteessa alueellisten laajennusten löytäminen paljon maapinta-alaa vaativalle toiminnalle on haasteellista. Kaavat valmistellaan aina tiiviissä vuorovaikutuksessa osallisten kanssa, jolloin paikallisilla toimijoilla ja muilla osallisilla on mahdollisuus neuvotella ja vaikuttaa suunnitteluun.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Anne Karlsson, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi